

УДК 351.95

DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.04.2.32>

РОЗВИТОК ПРОФІЛАКТИЧНОЇ ФУНКЦІЇ ПОЛІЦІЇ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ДІТЕЙ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Зеленський Є.С.,

*т.в.о. завідувача кафедри вогневої підготовки**Дніпровського державного університету внутрішніх справ*

Зеленський Є.С. Розвиток профілактичної функції поліції у сфері забезпечення прав дітей під час воєнного стану.

Наукова стаття присвячена дослідженню актуальних викликів та перспектив розвитку профілактичної функції поліції України в умовах повномасштабної збройної агресії Російської Федерації проти України. У статті підкреслюється, що профілактична функція поліції в умовах війни набуває нових змістовних та організаційних форм, вимагаючи не лише реагування на правопорушення, а й здійснення превентивних заходів.

Автор аналізує теоретико-правові засади профілактичної функції поліції щодо дітей, що ґрунтуються на поєднанні норм національного законодавства та міжнародно-правових актів. Особлива увага приділяється таким ключовим засадам міжнародних правових актів, як пріоритет найкращих інтересів дитини, недискримінація, право на життя, виживання та розвиток, право на участь, відповідальність держави та суспільства, превентивний підхід, реабілітація та реінтеграція, захист від насильства та експлуатації, специфіка правосуддя для неповнолітніх та міжнародна співпраця.

У дослідженні виокремлено основні загрози правам дитини, що виникають у контексті збройного конфлікту: загроза життю та здоров'ю, розлучення з родиною та втрата опіки, незаконна депортація та примусове переміщення, насильство та експлуатація, порушення права на освіту, психологічні травми та соціальна ізоляція, а також обмеження доступу до гуманітарної допомоги.

Значна частина статті присвячена дослідженню механізмів міжвідомчої взаємодії у запобіганні правопорушенням щодо дітей. Запропоновано інноваційну модель комплексного підходу «Дитина в центрі», яка заснована на принципах дитиноцентричності, інтерсекторальності, превенції замість реагування та створенні безпечного простору для дитини. Ця модель включає єдину точку координації, систему раннього виявлення ризиків, індивідуальні плани підтримки, спільні профілактичні заходи, освітньо-інформаційні кампанії та систему збору даних для оцінки ефективності.

Насамкінець, автор визначає перспективні напрями розвитку профілактичної функції поліції, серед яких інституційне та кадрове посилення (формування спеціалізованих підрозділів ювенальної превенції, підвищення кваліфікації поліцейських), підвищення міжвідомчої взаємодії та використання сучасних технологій (цифрові платформи, мобільні додатки, відеоспостереження).

Ключові слова: дитина, поліція, права, воєнний стан, профілактика, міжвідомча взаємодія, координація, дитиноцентричність, інтерсекторальність.

Zelenskyy E.S. Development of the preventive function of the police in the field of ensuring children's rights during martial law.

The scientific article is devoted to the study of current challenges and prospects for the development of the preventive function of the Ukrainian police in the conditions of full-scale armed aggression of the Russian Federation against Ukraine. The article emphasizes that the preventive function of the police in war conditions acquires new substantive and organizational forms, requiring not only a response to offenses, but also the implementation of preventive measures.

The author analyzes the theoretical and legal principles of the preventive function of the police in relation to children, which are based on a combination of national legislation and international legal acts. Special attention is paid to such key principles of international legal acts as the priority of the best interests of the child, non-discrimination, the right to life, survival and development, the right to participation, the responsibility of the state and society, a preventive approach, rehabilitation and reintegration, protection from violence and exploitation, the specifics of juvenile justice and international cooperation.

The study identifies the main threats to children's rights that arise in the context of armed conflict: threats to life and health, separation from family and loss of custody, illegal deportation and forced displacement, violence and exploitation, violations of the right to education, psychological trauma and social isolation, as well as restrictions on access to humanitarian assistance.

A significant part of the article is devoted to the study of mechanisms for interagency interaction in preventing crimes against children. An innovative model of a comprehensive approach «Child at the Center» is proposed, which is based on the principles of child-centeredness, intersectoralism, prevention instead of reaction, and the creation of a safe space for the child. This model includes a single point of coordination, an early risk identification system, individual support plans, joint preventive measures, educational and information campaigns, and a data collection system for assessing effectiveness.

Finally, the author identifies promising areas for the development of the preventive function of the police, including institutional and personnel strengthening (formation of specialized juvenile prevention units, advanced training of police officers), increased interagency interaction, and the use of modern technologies (digital platforms, mobile applications, video surveillance).

Key words: child, police, rights, martial law, prevention, interagency interaction, coordination, child-centeredness, intersectoralism.

Постановка проблеми. Повномасштабна збройна агресія Російської Федерації проти України спричинила глибоку гуманітарну кризу, одними з найвразливіших її жертв стали діти. В умовах воєнного стану вони піддаються численним загрозам: втраті батьківського піклування, насильству, сексуальній експлуатації, незаконній депортації, вимушеному переселенню, порушенню права на освіту, медичну допомогу та безпечне середовище. У таких умовах особливої ваги набуває діяльність поліції, яка покликана не лише реагувати на правопорушення, а й здійснювати превентивні заходи щодо забезпечення прав дитини.

Профілактична функція поліції в умовах війни набуває нових змістовних і організаційних форм. З одного боку, поліцейські зіштовхуються з додатковими навантаженнями, нестачею ресурсів та небезпекою для власного життя. З іншого — саме вони залишаються одним із головних гарантів захисту прав дітей, особливо у випадках евакуації, виявлення дітей без супроводу дорослих, реагування на домашнє насильство або випадки вербування неповнолітніх агентами ворожої держави. Зростає також значення міжвідомчої взаємодії — з органами опіки, соціальними службами, міжнародними гуманітарними організаціями, тощо.

Актуальність дослідження зумовлена потребою удосконалення підходів до профілактичної роботи поліції з дітьми в умовах надзвичайних ситуацій, зокрема під час воєнного стану. Вивчення нових напрямів цієї діяльності має на меті не лише підвищити ефективність правоохоронної системи, а й забезпечити дотримання прав дитини відповідно до міжнародних стандартів, що особливо важливо у процесі євроінтеграції України.

Стан дослідження проблеми. Проблематика забезпечення прав дітей в діяльності поліції України традиційно розглядалася переважно в контексті ювенальної превенції, профілактики дитячої злочинності та запобігання правопорушенням з боку неповнолітніх. Дослідження зосереджувалися на механізмах раннього виявлення сімейного неблагополуччя, взаємодії поліції із закладами освіти та соціальними службами, формуванні безпечного середовища для дітей. У цьому контексті важливий внесок зробили такі українські науковці, як Джуган В.О., Зеленський Є.С., Каліман М.Р., Корнієнко М.В., Мердова О.М., Ніколайчук С.В., Романова А.С., Сухарева А.О. та багато інших.

Разом з тим, повномасштабний збройний конфлікт, що триває в Україні з 2022 року, актуалізував низку нових викликів, які досі не мали системного опрацювання в науковій літературі. Йдеться про такі явища, як масові евакуації дітей із зон бойових дій, випадки насильницької депортації до держави-агресора, підвищення ризиків сексуального та фізичного насильства в умовах воєнного стану, зникнення дітей, порушення доступу до освіти, медичної та психологічної допомоги.

Отже, актуальність даного дослідження зумовлена не лише потребою вдосконалення законодавчих та практичних механізмів реагування на загрози для дітей, а й необхідністю систематизації знань про роль поліції у превенції порушень прав дитини під час збройного конфлікту.

Мета дослідження полягає у визначенні сучасних викликів та перспектив розвитку профілактичної функції поліції у сфері забезпечення прав дітей під час воєнного стану, з урахуванням потреб захисту дитини в умовах збройного конфлікту, нормативно-правових засад і практичного досвіду. Для досягнення поставленої мети були поставлені наступні **завдання**: проаналізувати теоретико-правові засади профілактичної функції поліції щодо дітей; окреслити особливості реалізації поліцейської профілактичної діяльності у воєнний період; визначити основні загрози правам дитини, що виникають у контексті збройного конфлікту; дослідити механізми міжвідомчої взаємодії у запобіганні правопорушенням щодо дітей; виявити перспективні напрями розвитку профілактичної функції поліції та надати практичні рекомендації.

Виклад основного матеріалу. Профілактична функція поліції є однією з ключових складових забезпечення публічної безпеки та правопорядку, особливо в контексті захисту прав дітей як особливо вразливої соціальної категорії. Теоретико-правове обґрунтування цієї функції ґрунтується

на поєднанні правових норм, принципів превенції та підходів до охорони прав дитини в демократичному суспільстві.

У сучасній науковій думці профілактика розглядається як система правових, організаційних, соціально-педагогічних та психологічних заходів, спрямованих на запобігання правопорушенням і небажаним соціальним явищам [1, с. 85–101]. З точки зору поліцейської діяльності профілактика охоплює не лише попередження вчинення злочинів, а й виявлення причин та умов, що сприяють порушенню прав осіб [2], зокрема дітей. Відповідно ювенальна превенція визнається відносно окремим (автономний напрям у системі ювенальної юстиції) видом суспільно-правових відносин, який має свій об'єкт правового впливу й систему суб'єктів, які цей вплив здійснюють у визначених законодавством межах. Крім того, вона одночасно є, по-перше, складовою частиною як соціальної, так і антидевіантної політики держави, а тому щільно пов'язана з такими суміжними інститутами, як соціальний захист сім'ї, дітей та молоді; по-друге, превентивне виховання, освіта, які сукупно вирішують комплекс загальних та спеціальних завдань з охорони дитинства, забезпечення прав дітей і їхніх законних інтересів [3, с. 99].

Також варто відзначити, що правову основу профілактичної функції поліції становлять норми національного законодавства та міжнародно-правові акти.

Міжнародні правові акти, що стосуються профілактики правопорушень, вчинених дітьми та щодо дітей, ґрунтуються на декількох ключових засадах. Ці засади формують комплексний підхід до захисту прав дитини, її розвитку та попередження її втягнення у злочинну діяльність або жорстокого поводження з нею. Основними міжнародними документами, що визначають ці засади, є Конвенція ООН про права дитини (1989 р.) та низка інших документів, таких як: Мінімальні стандартні правила ООН щодо відправлення правосуддя стосовно неповнолітніх («Пекінські правила», 1985 р.), Керівні принципи ООН щодо попередження злочинності серед неповнолітніх («Ер-Ріядські керівні принципи», 1990 р.), Правила ООН щодо захисту неповнолітніх, позбавлених волі («Гаванські правила», 1990 р.), Керівні принципи щодо дій в інтересах дітей у системі кримінального правосуддя (1997 р.), Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства (Лансаротська конвенція, 2007 р.), Конвенція Ради Європи про запобігання насильству щодо жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами (Стамбульська конвенція, 2011 р.) та інші.

Ключові засади положень цих актів можна узагальнити таким чином: пріоритет найкращих інтересів дитини (Best Interests of the Child), недискримінація, право на життя, виживання та розвиток, право на участь (Right to be Heard), відповідальність держави та суспільства, превентивний підхід, реабілітація та реінтеграція, захист від насильства та експлуатації, специфіка правосуддя для неповнолітніх (Juvenile Justice), міжнародна співпраця. Ці засади формують основу для національного законодавства та програм у сфері ювенальної превенції в Україні, відображаючи зобов'язання держави щодо забезпечення прав та інтересів кожної дитини.

Відповідно до статті 23 Закону України «Про Національну поліцію» [4], поліція відповідно до покладених на неї завдань здійснює превентивну та профілактичну діяльність, спрямовану на запобігання вчиненню правопорушень. У цьому контексті важливу роль відіграють підрозділи ювенальної превенції, діяльність яких спрямована на запобігання дитячій злочинності та правопорушенням, забезпечення захисту прав та законних інтересів дітей, включаючи боротьбу з бездоглядністю, домашнім насильством та сприяння здобуттю освіти, шляхом профілактики, виявлення та усунення несприятливих умов, а також взаємодії з іншими інституціями [5].

У воєнний період профілактична діяльність поліції набуває розширеного змісту. Вона включає не лише класичну превенцію злочинів серед дітей, але й виявлення дітей, які опинилися без супроводу дорослих, запобігання торгівлі дітьми, насильству, депортації, організацію безпечної евакуації, інформування дітей та батьків про ризики. Таким чином, профілактика стає багатовекторною діяльністю, що потребує нових підходів, підвищення рівня міжвідомчої взаємодії та адаптації законодавства до умов надзвичайного стану.

У підсумку, теоретико-правові засади профілактичної функції поліції щодо дітей формуються на перетині норм права, принципів забезпечення прав людини та практичної необхідності своєчасного реагування на виклики, зумовлені соціальними та воєнними загрозами.

Воєнний стан кардинально змінює умови та способи реалізації профілактичної функції поліції, особливо в частині захисту прав дітей. Війна створює нові, часто екстремальні виклики, які потребують адаптації традиційних підходів і впровадження спеціалізованих механізмів превенції.

По-перше, серед ключових особливостей профілактичної діяльності поліції в умовах воєнного стану є розширення кола загроз для дітей. Це не лише класичні криміногенні фактори, а й такі, як евакуація без супроводу дорослих, розлучення з сім'єю, збільшення ризиків торгівлі людьми, сексуального та фізичного насильства, депортації, психологічного травматизму. Поліція повинна

оперативно реагувати на ці ризики, часто працюючи в умовах нестачі ресурсів та під загрозою власного життя.

Збройний конфлікт створює вкрай несприятливі умови для забезпечення прав дітей, які належать до найбільш вразливих категорій населення. В умовах воєнного стану в Україні діти стикаються з багатьма загрозами, що суттєво порушують їхні базові права та свободи.

1. Загроза життю та здоров'ю. Діти перебувають під постійною загрозою фізичного насильства, поранень або смерті внаслідок бойових дій, обстрілів, мінування територій. Військові дії також ускладнюють доступ до медичної допомоги, що загрожує здоров'ю і життю дітей.

2. Розлучення з родиною та втрата опіки. Збройний конфлікт спричиняє вимушене розлучення дітей із батьками або законними опікунами через евакуацію, переселення або загибель родичів. Це призводить до появи групи дітей без супроводу, які потребують особливого захисту та підтримки.

3. Незаконна депортація та примусове переміщення. Однією з гострих проблем є випадки насильницької депортації дітей до держави-агресора або тимчасового утримання у неконтрольованих зонах. Такі дії порушують право дітей на захист від насильницьких переселень та на збереження національної ідентичності.

4. Насильство та експлуатація. Під час збройного конфлікту значно зростає ризик фізичного, сексуального, психологічного насильства щодо дітей. В умовах нестабільності активізуються злочинні угруповання, що займаються торгівлею дітьми, примусовою працею та вербуванням у збройні формування.

5. Порушення права на освіту. Закриття закладів освіти, руйнування інфраструктури, вимушені переселення призводять до значних перерв у навчанні, що негативно впливає на розвиток та майбутнє дітей.

6. Психологічні травми та соціальна ізоляція. Свідчення або переживання насильства, втрата близьких, невизначеність майбутнього викликають глибокі психоемоційні травми, які потребують спеціалізованої підтримки.

7. Обмеження доступу до гуманітарної допомоги. Через бойові дії та блокування гуманітарних коридорів діти часто позбавлені необхідної їжі, медикаментів, засобів гігієни, що загрожує їхньому фізичному та психологічному благополуччю.

Врахування та системне реагування на ці загрози є ключовим завданням профілактичної функції поліції та інших суб'єктів, відповідальних за захист прав дитини в умовах воєнного конфлікту.

По-друге, важливою особливістю реалізації поліцейської профілактичної діяльності у воєнний період є підвищена роль міжвідомчої взаємодії. Ефективна профілактика потребує координації дій із службами у справах дітей, соціальними службами, органами опіки, волонтерськими та міжнародними гуманітарними організаціями. Така співпраця допомагає комплексно оцінювати ризики і надавати необхідну підтримку дітям уразливих категорій. Загалом, механізми міжвідомчої взаємодії мають бути гнучкими, оперативними та орієнтованими на інтереси дитини, що забезпечує комплексний підхід до запобігання порушенням її прав і створення безпечного середовища навіть в умовах воєнного стану.

По-третє, реалізація профілактичної функції під час війни передбачає специфічну організацію роботи поліції, зокрема створення спеціалізованих підрозділів або мобільних груп, що займаються пошуком та евакуацією дітей, а також навчання поліцейських методам взаємодії з дітьми, які пережили травматичні події.

По-четверте, використовуються інноваційні технології та інформаційні ресурси для моніторингу ситуації, швидкого реагування на випадки загроз, координації евакуаційних процесів та інформування населення про заходи безпеки.

Крім того, в умовах воєнного стану посилюється увага до етичних аспектів роботи поліцейських із дітьми, дотримання прав дитини, забезпечення конфіденційності інформації та гуманного ставлення навіть у складних ситуаціях.

Насамкінець, профілактична діяльність поліції у воєнний період набуває комплексного характеру, поєднуючи правоохоронну, соціальну, психологічну та гуманітарну складові. Такий підхід є необхідною умовою для ефективного захисту прав дітей і запобігання їхнім правопорушенням у складних кризових умовах.

Отже, в сучасних умовах воєнного стану та зростаючих викликів для безпеки дітей розвиток профілактичної функції поліції є стратегічним завданням, що потребує системного підходу та впровадження інноваційних механізмів. Основні напрями розвитку можна окреслити таким чином:

1. Інституційне та кадрове посилення: формування спеціалізованих підрозділів ювенальної превенції, орієнтованих на роботу в умовах кризових ситуацій; підвищення кваліфікації поліцейських через спеціалізовані тренінги з питань прав дитини, психології кризових станів, комунікації з дітьми; впровадження стандартів етичної поведінки та дитячо-орієнтованого підходу.

2. Підвищення міжвідомчої взаємодії: розвиток координаційних механізмів із службами у справах дітей, соціальними службами, закладами освіти, медичними установами, гуманітарними організаціями; створення єдиних інформаційних баз даних для оперативного обміну інформацією щодо дітей, які потребують допомоги; спільне проведення профілактичних заходів і моніторинг ситуації.

Позитивним прикладом міжвідомчої співпраці є інноваційна модель комплексного підходу до захисту прав дітей, які стали жертвами або свідками насильства – «Барнахус». Цей підхід передбачає створення спеціалізованих центрів, де дитина може отримати одночасно психологічну, медичну, соціальну та правову підтримку в безпечному, доброзичливому середовищі, а також пройти опитування у присутності кваліфікованих фахівців без повторного травмування.

Можемо запропонувати приклад моделі міжвідомчої співпраці «Дитина в центрі» під час реалізації профілактичної функції поліцейськими щодо забезпечення прав дитини, яка заснована на засадах, адаптованих до профілактики правопорушень (а не тільки реагування), з урахуванням підходу «Барнахус» (Barnahus). При цьому пропонуємо обрати такі принципи запровадження такої моделі: дитиноцентричність (кожна дія держави виходить із найкращих інтересів дитини); інтерсекторальність (взаємодія служб як єдиної команди, а не послідовних інстанцій); превенція замість реагування (зниження ризиків порушення прав дитини через раннє виявлення факторів небезпеки); безпечний простір для дитини (мінімізація стигматизації, травматизації та повторного контакту з правоохоронною системою).

Можемо виділити наступні компоненти моделі «Дитина в центрі»:

1. Єдина точка координації (локальний мультидисциплінарний хаб). У громаді створюється координаційна група з представників усіх служб, яка працює у форматі засідань (щомісяця або при потребі в очному або онлайн форматі), визначається координатор.

2. Система раннього виявлення ризиків передбачає впровадження спільної карти індикаторів ризику (наприклад, булінг, пропуски школи, сімейна неблагополучність, жорстоке поводження), навчання вчителів, медиків, поліцейських на розпізнавання таких індикаторів, а також налагодження механізму анонімного інформування.

3. Індивідуальні плани підтримки дитини/сім'ї. Після виявлення ризику відбувається формування спільного плану дій, погодженого з батьками (або опікунами), залучення психологів, соціальних працівників, медиків, представників поліції, а також визначення відповідального за супровід.

4. Спільні профілактичні заходи. Проведення інтерактивних програм у школах (з тем: безпека, права дитини, медіація, кібербезпека); проведення індивідуальних занять з дітьми групи ризику (разом з поліцією, психологом, педагогом); реалізація сімейних кейс-програм (робота з усією сім'єю, не лише з дитиною).

5. Освітньо-інформаційна кампанія може містити запровадження днів прав дитини, тренінгів для батьків, відеоматеріалів, використання соціальних мереж для інформування тощо.

6. Збір даних та оцінка ефективності. Ведення спільного протоколу оцінки випадків, аналітика повторюваності ситуацій, а також щорічний звіт по громаді з рекомендаціями.

Перевагами запровадження такої моделі є мінімізація повторного контакту дитини з поліцією, активна участь усіх служб у превенції, а не лише після скоєння правопорушення, забезпечення сталості профілактичної роботи, формування безпечного, підтримувального середовища для дитини.

3. Використання сучасних технологій, наприклад, впровадження цифрових платформ для реєстрації та контролю випадків порушення прав дітей; використання мобільних додатків для швидкого інформування населення та залучення громади до запобігання правопорушенням; застосування засобів відеоспостереження та аналітики для моніторингу безпеки у місцях тимчасового перебування дітей.

Впровадження цих напрямів сприятиме підвищенню ефективності профілактичної функції поліції, посиленню захисту прав дітей та зменшенню ризиків порушень у складних умовах воєнного стану.

Висновки. Дослідження виявило, що повномасштабна збройна агресія російської федерації суттєво розширила спектр загроз для дітей, що вимагає адаптації традиційних підходів поліції. Теоретико-правові засади профілактичної функції поліції щодо дітей базуються на поєднанні норм національного законодавства та міжнародно-правових актів, зокрема Конвенції ООН про права дитини, що визначають пріоритет найкращих інтересів дитини, недискримінацію, право на життя, розвиток, участь, а також відповідальність держави та суспільства за превентивний підхід, реабілітацію та захист від насильства. Особливості реалізації поліцейської профілактичної діяльності у воєнний період полягають у розширенні кола загроз, що включають не лише криміногенні фактори, а й евакуацію без супроводу, розлучення з сім'єю, торгівлю людьми, сексуальну та фізичну експлуатацію, депортацію та психологічні травми. Основні загрози правам дитини у контексті збройного

конфлікту виявлені як загроза життю та здоров'ю, розлучення з родиною, незаконна депортація, насильство та експлуатація, порушення права на освіту, психологічні травми та обмеження доступу до гуманітарної допомоги.

Механізми міжвідомчої взаємодії набувають підвищеної ролі у воєнний час, вимагаючи координації з соціальними службами, органами опіки, волонтерськими та міжнародними гуманітарними організаціями для комплексного реагування. Запропоновано модель «Дитина в центрі», засновану на принципах дитиноцентричності, інтерсекторальності, превенції та створенні безпечного простору, з компонентами єдиної точки координації, системи раннього виявлення ризиків, індивідуальних планів підтримки, спільних профілактичних заходів, освітньо-інформаційних кампаній та збору даних.

Перспективні напрями розвитку профілактичної функції поліції включають інституційне та кадрове посилення (спеціалізовані підрозділи, підвищення кваліфікації, дитячо-орієнтований підхід), підвищення міжвідомчої взаємодії (координаційні механізми, єдині інформаційні бази, спільні заходи), а також використання сучасних технологій (цифрові платформи, мобільні додатки, відеоспостереження).

Таким чином, профілактична діяльність поліції у воєнний період стає багатовекторною, поєднуючи правоохоронну, соціальну, психологічну та гуманітарну складові, і потребує нових підходів та адаптації законодавства для ефективного захисту прав дітей в умовах кризових ситуацій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Журавель Т.В. Соціальна профілактика як напрям соціально-педагогічної діяльності. Соціальна педагогіка: *навч. посібник* / За заг. ред. О.В. Безпалько; Авт.-кол. О.В. Безпалько, І.Д. Зверева, Т.Г. Веретенко та ін. К.: Академвидав, 2013. 312 с.
2. Беспалий І.В. Поняття превентивної діяльності Національної поліції як об'єкта адміністративно-правового регулювання. *Форум права*. 2024. № 79(2). 135–141.
3. Веселов М.Ю. Ювенальна превенція в системі ювенальної юстиції. *Правовий часопис Донбасу*. 2020. № 1(70). С. 98–104.
4. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.
5. Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України: наказ МВС України від 19.12.2017 № 1044. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0686-18#Text>.